BAGILLA
10
Eguaztena

Bilbao, 1936

Euzkadi

ARPIDE-SANEUŔIJA

Bilbao'kua	9,00	ilxo. iru ilez	
Bilbao'atazkua ...	11,25	"	"
Idazki-itunmena ...	62,00	"	urtez
Atzeŕijetakuak ...	112,50	"	"

Beldayen itunduba

XXIV urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.318 zenbakija

Gayak

EUZKO-GASTEDIJA'N

Gauŕ ilunabaŕeko zortzirak lauren gitxijagotan, Bilbao'ko Euzko-Gastedija'n itzaldi abeŕkoi entzungaŕi bat ixango da.

Itxeikixun au, euzkeraz ixango da, geure abeŕi-ele matian.

Izlarija, baŕiz, ezaguna dogu, Monzon'daŕ Telespor, antzeŕijan aldun ixana dogu-ta.

Monzon'ek euzkerea jatoŕ erabilten dau.

Jatoŕ erabili, ta gauza jakingaŕijak esaten be ba-daki. Guk, baŕiz, orixe biaŕ dogu: euzkera jatoŕa, ta gauza jakingaŕijak esatia.

Bilbao'n anei asko bixi gara. Anei asko onein aŕtian, abeŕtzale asko. Eta abeŕtzale asko onein aŕtian, baŕiz, euzkeldun asko...

Saŕitan, baña, zijua zer dan eztakigunaŕen, edo zijotzat aŕtzen daben "zerori" uleŕkaitz egiten yakulako, Bilbao'n bixi diran euzkeldun asko, gaztelaŕtzat artzen doguz, gazteleraz mintzatzen diralako.

Geuria eztan atzeŕi-izkuntzan iñarduteko otura ezeskaŕi ta itxusi ori baztertu biaŕian aurkitzen gara baŕiz. Eta baztertu egin biaŕ dogu... Bestelan, gure abeŕtzale-ixen edeŕa, orbanduta agertuko da.

Eta orban ori lotsagaŕi ixango yaku. Beraz, orban ori betiko kentzen alegindu biaŕ gara.

Gauŕ, ilunabaŕian, aŕatsaldeko zortzirak lauren gitxijagotan, Euzko-Gastedi'ra eldu biaŕ gara. Gastedi'ko areto nausija, euzkeldun jatoŕez bete biaŕ dogu... Geure euzkeldun-ezaungaŕi bakaŕa, agiritan imiñi biaŕ dogu...

¡Gauŕ ilunabaŕian, Gastedi'ra! ¿Entzun...?

AXPE-MARZANA

Ona emen beste euzkel-mitin jatoŕ bat ixango dan basuritxubaren ixena: Axpe-Marzana.

Eta euzkel-mitin au, bijaŕ, Gorpuzti-egunian ixango da.

Euzkerazko itzaldi onei, aŕatsaldeko lauretan asikerea emongo yake. Eta itza zuzenduko dabenak, onixek dira: Baŕena'taŕ Arantzazu, Gaiastegi'taŕ Alexander eta Etxezaŕaga'taŕ Bingen.

Oneik iru eletariiok, gure euzkera jatoŕ entzungaŕijan mintzatuko dira, ta abeŕi-egijak, abeŕi-ele bardinbagian esango dabez.

Euzko-uri ta basurijetan abeŕi-azija ereteko, abeŕi-elia baño egokijagorik eztago egon be.

Gure agintari gurenak, Bizkai-Buru-Batzaŕa osotuten daben jeltzale argijak, ori ondo ikusi dabe.

Eta argi be argi ikusten daben bide artez oŕen jaŕai duaz, abeŕi-azija abeŕi-elian ereten.

Ori dan baño asmo txalogaŕijagorik, ezin ixan leike, ixan be.

IGANDERAKO BE

Datoŕen igandeŕako be euzkel-mitin bi iragaŕi dabez: Markina-Etxebaŕi ta Orozko'n ixango diran euzkel-mitiñak.

Euzkeldun uri bi oŕetan mintzatuko diran eletarijen ixenak ganeko egunen baten iragaŕiko dira, bata itxeikixunen asi-orduba zein ixango dan be.

Eta euzkel-zabalgunde bide txalogaŕi oni jaŕatubaz, ila onen 21'gaŕeneŕako be, beste itxeikixun batzuk ixango diralr. diñoskube: Eŕegoiti'n, Areatza ta Zenaŕutza'n.

Ila au, azi-ereteko ila ixan be-ta, jel-azija paŕa-paŕa ereingo dala uste dogu.

Azi zindua badarabile ta aro onian erein, ereintza oŕetatik luŕ-ganeratuko diran landareak mardulak ixango dira. Eta garaya eltzen danian emongo dabezan aloŕteak, baŕiz, ugarijak eta onurakoŕak.

Azi-ereintzale ona nordan eta txaŕa zein ixan dan be, azi-erete-aruan ezta ezagutzen, uztaruan baño. Eletarijak iŕara zabalduten dabezan irakatsijak, egiñenakaz gondu biaŕ dauz. Ori egiten daben eletarija, azi-ereintzale ona ixango da, garaya eltzen danian uzta edeŕa batuko daben uztaduna.

* * *

Gauŕ Euzko-Gastedi'ra eldu biaŕ gara. Monzon'daŕ Telespor'ak oguziko dauskun euzkel-itzaldija, gauŕ ilunabaŕeko zortzirak lauren gitxijagotan asiko da.

Bilbao'n euzkeldun asko bixi gara. Asko oneŕatik zati nausi bat, Monzon'en itzaldija entzuten ixango gara, gauŕ.

URIBITAŔTE'TAŔ IBON.

Araudia (Estatutoa) datorkigunerako

Madrid'tik datorkiguzan zantzu guztiak diñoenez, laster eskuratuko dauskue Araudia (Estatutoa). Berar, guk abertzaleak gura dogun burujaubetasun osoa lortu ez aŕen, orainarte España'renak izan diran eskubide asko gure eskuetara etoŕiko yakuz. Arlo batzuetan, baŕiz, bear dan legez jokatzen jakin ezkero, burujaubetasunaren parekoak dira emongo dauskuezan eskubideak.

Poztu gaitezan, ba! Ez da txantzetakoa izango, au dala-ta, gure jaubetasunerako bidean egingo dogun auŕeraŕada! Nork amestu leikean olakorik, orain bost urte? Nork uste, ain eŕazto asiko giñianik gainbera ibiltzen?

Baña, jazokun oŕeri begira jaŕita, baŕura-begira zeatz bat egitea dagokigu. Nik ba-dakit, eskubide oŕeik eskuratzen doguzanean, diru-arloak ederto erabiliko doguzala. Ziuŕ-ziuŕ nago oŕetzaz. Ez da ludi guztian euzkotaŕak lako ondasun-erabiltzailerik eta, bein baño geiagotan erakutsi dabe eŕi-ondasunak erabilten be, ez dabela bardiñik. Alde oŕetatik, ez datorkit ezetariko bilduŕik.

Oŕatiño, beste oŕenbeste esan ete-geinke beste arlo batzuetzaz? Amaika bideŕ esan eta entzun dogu, Euzkadi bere buruaren jaube izango ba'litz, orain jasan bear doguzan zorigaitz asko zearo ezereztuko geunkezala! Atsegintoki zoragaŕi bat izango litzakela gure Euzkadi au! Berealа azalduko litzakezala nunai euzko-gogoaren emaiak! Amaika bideŕ esan doguz onelango gauzak!

¡Euzko-gogoa! Auxe da abertzale zintzoarentzat eginbeaŕik laŕiena. Gure eŕiaren gogo erdigaldua baŕiztatzea, berbiztutzea, esnaraztea. Oŕetarako, zein da lenengoz dagokigun zeregiña? Euzko-eŕiaren tankera bereizia ta izaera jatoŕa oŕaztu, txukundu ta egokitzea.

Aitatu dogun eginbeaŕ oŕetarako lan-tresnarik egokiena izkuntza da. Euzkotaŕak euren jatoŕizko izkuntza galduko ba'lebe, zearo galdua legoke Euzkadi'ren gogoa. Gogo il oŕeri soin edeŕ bat janzteak, beste norbaitzuen iritziak beste, euzko-abeŕtzale nazanez, ez ninduke egundo aseko.

Orain, ordea, euzko-gogoa esnarazteko biderik egokienetakoa datorkigu eskuetara. Gure izkuntza au eŕegin antzean ibili leiteke auŕerakoan eŕibaŕuan. Agindariengandik asita, Euzkadi'ko gizonik apalenak, egin leike zerbait gure izkuntza ori jasotzeko. Zenbat bideŕ esan dogu España'ko agindarien atzaparpean arnas-estuka dagoala gure euzkera gaxoa! Zenbat bideŕ esan dogu erbesteko azpiratzaleak ondatu duskuela gure izkuntza!

Len esan geinkean ori guzti ori. Baña eskubide baŕi oŕeik datorkiguzanetik, ez. Orduezkero, gure euzkera au orain legez atzeraka ba'lua, norena izango litzake, eŕua? Orain baizen zabaŕ jokatuko ba'lira auŕerakoan euzkotaŕak, nori egotzi giñeio gure zabarkeriaren ondorena?

Estatutoaren eskubideak eskuratzen doguzanean, nork lagundu bearko dautso euzkereari autsu? Abertzale eztiranak? Emen bizi diran atzeŕitaŕak? Ez, ez. Oŕeik ez dabe ezeŕ egingo. Oŕeik guztiak arlo onetan, gura doguna egiteko bidea zabal-zabalik itxiko dauskue. Abertzaleengandik loakioken bultzadak eta indaŕak bakaŕik gaizkatu leike euzkerea.

Ara zergatik azaldu dodan len nire bilduŕa. Eginbeaŕ aundia dago egiteko neke aundiko lana da. gaurko egunean, gaztelerearen neuŕira euzkerea jasotzeko egin bear dana. Baña, euzkeraren saleаn gure inguruan lanean dirarducenai begiratu ezkero, bai gitxi dirala, abertzaleen artean be, gure izkuntzari bear yakon lotsa ta gaŕantzia emoten dautsoenak!

Zeiako eginbeaŕak datorkiguzan, izkuntzari buruz, eskubide baŕiakin? Ara! Umetxoa, lenengoz ikastolara joaten danetik, gizon jakintsu eginda urteten dan arteraño, jakintza guztietarako euzkerea gai dala erakustea. Ez da, gero, txantxetako lana! Baña gaurko egunean, zenbat irakasle aurkitu ete-geinkez amaŕ urteko umekondo bateri euzkera utsean gaur-eguneko ikasgaiak gainbera erakutsi leikiozanak? Eta, ikasbideŕtan gorantza mailaka asi ezkero, nortzuk urtengo litzakiguz bidera? Ez uste, gero, gaitasun au gabetik zoizera eskuratzen danik. Luzaroko jardunaren ondorengoa da.

Zer ikusten dogu, baña, gure artean? Zabarkeria, nagia, alperkeria, tenteikeria ta ez dakit beste zenbat ondasun geiago. Estuasun goŕiak ikusi beaŕ doguzala deritxot, au dala-ta.

Ez da, ordea, or amaitu gure eginbeaŕa. Nik uste dot, gure izkuntza, gura dogun tokietan eŕegin antzean erabiltzeko eskubidea emoten dauskuenean, agindarien batzaŕetara be oŕelaxe, eŕegingai bat legetxe, eroango ta jasoko dabela. Ez al-litzake, bestela, lotsagaŕia izango, gure euzkerearentzako ate guztiak zabaldu yakuzanean, gerok, gere etxeko ateak zearo itxitea? Bai, bai! Lotsagaŕia izango litzake, benetan!

Baña, nortzuei dagokie arlo au? Abertzaleai. Ez dakit nortzuk izango diran Euzkadi'ko agindari nagusiak. Baña, abertzaleak izaten ba'dira, uste dot ez dabela oŕelako lotsagaŕikeririk egingo. Uste dot, agindarien batzaŕetan eta agirietan, gure izkuntzaren oiartzun gozoa noznai entzungo dala. Uste dot euzkotaŕen izkuntzari, Euzkadi'ko agindarien batzaŕetan, zor yayon lotsea ta begiramena izango yakola.

Uŕengoan jaŕaituko dautsot.

BAŔENSORO

Errijetatik

AŔASATE

NEGUA.—Aurten negurik ez zala-ta, jendea pozik ibili da euzki epeletan, baiño ba-dirudi oraintxe datoŕela San Juan jaiak igarotzera; euria ta otz egunotan, eluŕa ere uŕe samaŕean izan omen da. Baiña Kuarte Denboretan eguraldi ona gelditu da, ta egingo al digu garaian garaikoa.

ITZALDIA.—Larunbat gauean "Gurea" pelotatokian itzaldi bikain bat egin zuan Toŕe aldun jaunak diru-alkartasunaz. An bildu zan jendetza aundiak oso gogoko izan zuan ark esana ta pozik jo zizkion txalo beroak.

LANERA.—Astelenean biurtu ziran lanera aste osoan oporean ibilitako arotz, igeltsari ta gaiñerakoak. Emengo ola aundietara lan gutxi datoŕen otsak dira.

OSTIKOKETA.—Atzo Azkoiti'n ziran gureak debaŕen auŕean lenagoko kitoa erabakitzera joanda. Jokalari gogoŕak dira debaŕak: 4 ta 1 irabazi egin zuten.

PELOTA-JOKALDIA.—Gure Azkarate ari da ordea bazteŕak apurtzen Atzo ere Aranburu'ri buruz buru edeŕki irabazi zion. Ori da pelotaria!

POXPOLIN BEŔIAK.—Gure eskolako Jose Luis azkaŕarenera bi poxpolin txiki ekaŕi ditue, zein baiño zein politago. Larunbatean bataiatu zituen eta izenak Miren Maite ta Miren Yalone jaŕi zizkien. Udaletxeko idazkari Uŕutia jaun gure adiskideak aterako ditu euskaldun on.

LUISTARAK.—Aurten igandean dator Zaindari-eguna ta luistaŕak ari dira jaiak gertatzen. Urteoroko txiŕindulariketaz gaiñera, aurtengoan ostikoketa bat ere jaŕi dute, Sibar'tik egun ori gurekin ematera datozen luistar gazteen aurka jokatzeko. Emen ostikotaldekoen izenak: atezain, Agiŕeuŕeta. Gordelari, Aŕoitia ta Aŕi aran. Erdiko, Azkargota, Beitia ta Bilar. Auŕelari, Uribetxebaŕia, Zubilaga, Bolinaga (J. ta E.) ta Aŕiaran P. Alpeŕik etoŕiko dira ondo gertatuta eibartaŕak, lanak izango ditue gureai irabazten; ikusi egin bear da auen jokaera. Arantzabal.

IKASLE.

MAŔKINA

DONOKIRA.—"Ibaja" ta "Barenda-azpikua" basetxietako gotzontxu bi donokiratu dira: eta euren auŕetik eruan dabe Irusta'taŕ Jabiere larogetaz urtetako amamatxu ona (G. B.). Amamatxu onek seme-alaba ta bilobatxu abeŕtzale-abeŕtzaliak dauz, ta laguntzen dautsegue euren atsekabian.

ESKONTZA.—Igazi dan ilaren 30'gn. eskondu ziran gure abeŕkide zintzo Unanue'taŕ Pele ta Bengoa'taŕ Jokin. Zorijonak.

OŔILA.—Ila au loratsuba esan oi-yako baña aurtenguari euritsuba esan biaŕko dautsogu. Bagila baŕiz. Lotazila'n ba'gengoz lez, mendijak eduŕez jantzita dauzala ageŕtu yaku. "Kirikiño" zanaren "Abaŕek" idaztiko "Garagaŕilean eduŕa" gomutarazo euskun onek.

Oŕila, euritsu ixan dan-aŕen, loratsu be ikusi dogu: ba goxeko seiretan eŕtxadonan eta iluntzetan Eskaŕdun Ama'ren txadonan egiten ixan diran loretako txadonkixunetan notintza andija ixaten ixan da.

Ama onari aguŕ-egiteko ilaren 30'gn. iluntzeko txadonkixunian batzoki'ko abespatzak eta Miren-Alabak ederto be ederto abestu eben.

ABEŔI-EGUNA.—Egun ori eŕi gustijetan ospetasun aundis ospatuko zan; baña geure eŕijan bestian toki gitxitan neure ustez. Oindiño be jai oŕen pozagaz eztitan gagoz. Neure idazkoŕtzau aŕua datoŕela gauŕ esango dau bat-edobatek. Ezta gitxijagotarako be. ¿Nok esan Markina dan lako eŕi otza, ta guk egin oi-dogunari andik edo emendik akatzak aurkitzen ibilten dan uri au, oso-osorik jatan euki al-ixan gebala larunbata iluntzetik igande gaberdirarte?

Larunbat gabeko bederatzijak inguruban, gure mendigoxale Onaindia'taŕ Jon, Pertika'taŕ Gotzon, Foruria'taŕ Purdentzi, Irazabal'daŕ Joseba ta Urigoitia'taŕ Jon'ak sutzaŕ galanta egin eben Zapola'ko tontoŕ-tontoŕian. Bitaŕtian gure txistularijak kalez-kale biribilketa alayak joten eta eŕiko gastedija ijutika ta santsoka euren ondoren. Uriko iru bitxabaletan notin mordozkak eta mordozkak aurkitzen ziran tontoŕetako suak ikusi eta maŕkiñaŕ gastiok Zapolan egiten ebezan zantso ta turut-ots alayak entzutera uritik urtenda.

Gero igandez, goxian aaspiretan jaunaŕtze orokaŕera ainbeste gaste. Jaupa nagusitan, ¡eŕtxadona bai ikusgaŕija! Batzoki'ko abespatzak eta Miren-Alabak Rifice'ren jaupea abestu eben. Jaupa-ostian, dantzari-batzaldija. Bost bikoitz oneik aurkeztu ziran. Lizundia'taŕ Igo ta Aretxabaleta'taŕ Josune, Onaindia'taŕ Jon eta Baŕutia'taŕ Miren, Laŕuskain'daŕ Bernardin eta Aginaga'taŕ Miren Kasilde, Maguregi'taŕ Joseba ta Baŕutia'taŕ Miren eta Ugartetxea'taŕ Augustin eta Ugartetxea'taŕ Miren. Enparantzan eŕiko jayetan baño ostetzan andijagua eguan eta ¡amaika txalo edeŕ jo eutsezan dantzarijoi! Ondoren auŕesku bat egin eben esandako dantzarijok.

Oturuntza, "Euzko-Etxia,,'ko jatetxian egin zan, eta abestijak - abesti, alatasunez egin zan.

Ondoren zortziñako abeslarijen batzaldija. Iru aurkeztu ziran, "Oŕ konpon" ixenduna, Ugartetxea'taŕ Augustin, Duralde'taŕ Ilarun, Garcia'taŕ Kolestin, Foruria'taŕ Purdentzi, Aŕaŕte'taŕ Eŕaimun, Aginaga'taŕ Joseba Ander, Ugarteburu'taŕ Iñaki ta Etxebeŕia'taŕ Pantzeska abeslarijakaz.

"Itxaropena" ixenduna, Epelde'taŕ Sebasten, Amutxastegi'taŕ Bedita, Aginaga'taŕ Joseba, Laŕuskain'daŕ Bernardin, Urigoitia'taŕ Jon, Onaindia'taŕ Jon, Irazabal'daŕ Joseba ta Urtiaga'taŕ Eustaki abeslarijakaz.

"Bixi-nai" ixenduna, Foruria'taŕ Koldobika, Maguregi'taŕ Joseba, Zelaya'taŕ Jon, Altzaga'taŕ Joseba Mirena, Ugarte'taŕ Jeronima, Ibaŕluzea'taŕ Mikel, Aginaga'taŕ Jokin eta Onaindia'taŕ Kepa abeslarijekaz.

Edeŕto, bai edeŕtotxu abestu eben gustijok eta amaika txalo entzun eben, ba batzoki'ko aretua bete - beterik eguan.

Aŕatsaldeko txadonkixun ondoren, txiŕinguts-lasteŕketea, txokoŕ-batzia, zaragi-eruate baŕegaŕija, soka-tira abaŕ. Ondoren euzko-eŕomerija.

Gabian antzezki-jaya. "Uste diñat" eta "Baña, ¿zein naz ni?" antzeztu ebezan gure antzeziari, Baŕutia'taŕ Miren, Garcia'taŕ Josune, Gandiaga'taŕ Itziaŕ, Zelaya'taŕ Miren, Alegria'taŕ Josune ta Ugartetxea'taŕ Miren andereñuak, eta Laŕuskain'daŕ Bernardin, Ugarte'taŕ Koldobika, Pertika'taŕ Gotzon, Lizundia'taŕ Igo, Duralde'taŕ Ilarun, Ibaŕluzea'taŕ Mikel eta Foruria'taŕ Koldobika mutil azkaŕak.

¡Amaika baŕe eragin eutsen batzokija gonburuz betetan eban ostetziari, ta amaika txalo edeŕ irabazi be bai! Antzezki bitaŕtietan, eguberdi-osteko zortziñako abeslarijak abestu eben.

Abeŕi-ogasun alderako emokunak be bestetan baño ugarijago ixan ziran.

Itz bitan esan daigun Abeŕi-Egun zoragaŕi bat ixan zala Markiña'n. Zorijonak jai-eratzailei.

DABILTZANAK.—Gure aŕtian aurkitzen da Barandiaran jaupari jakintsuba aŕtzuluak eta ikusten eta arakatzen etoŕita.

Lizaŕa'tik etoŕi da, Duralde'taŕ Pantzeska. Abeŕi-Eguna igaroten Bilbao'tik etoŕi zan Ugarte'taŕ Pantzeska euzko-irakaslemia.

Emen aguŕtu doguz Bilbao'tik etoŕita Maguregi, Gantxegi, Azpiri ta Duralde irakaslemiak be.

Emen bere jayoteŕijan egun batzuk igaro ondoren Laŕa'ko lekaretxera juan da. Aŕa Jose Domingo karmeldaŕa.

Altzo'ra juan da Ugartetxea'taŕ Domeka jaupari jauna.

ETE.

LASARTE

ABEŔI-EGUNA.—Aundikiro ospatu zan aurtengo Abeŕi-Eguna Lasarte'n.

Auŕegunez txistularien kalejira ta pilarmonikaz egindako dantzaldiak biaramoneko jaien beŕi eman zion eŕiari.

Egunari zegokionez meza nagusi edeŕa ixan zan. Eŕetore jaunak ere itzaldi berezi ta bikaña egin zuan.

Ondoren Batzoki auŕean ikuŕiñari omenaldia: Elzo zanaren (G. B.) Abeŕiyari" olerkia, ikuŕiñari aguŕa, "Euzko-Abendaren Ereserkia" ta berialа eŕiari bira gastetxu, emakume, mendigoizale ta Batzoki'ko ikuŕiñak zabaldurik.

Ezpatadantzari ta iruleak ere dantzatu ziran baña iragaŕitako pelota jokaldia ezin jokatu izan zan eudiak galerazi zualako.

Bazkari "Ixkiña" jatetxean abertzale mordoxka bat bildu giñan eta bai bapo jan eta umore ona dantzatu ere.

Abeŕi aldezko emaitzaz auŕeko urtietan baño ondotxo geigo bildu da. Aŕatsaldean Zubieta'ra bildu zan Lasarte ta Oria'ko jendea. Donostiaŕak eratutako jaiak ben-benaz atsegin izan zitzaizkigula ezin ukatu. Abesbatzaren aloak batez ere.

Zubita beŕiz bai txoko polita onelako jaiak eriteko!

ZALDI LAXTERKETAK.—Datoŕen igandean zortzi, ilak 14, astekoak dira aurtengo zaldi laxterketak.

Guzira 16 egun izango dira.

EZKONTZA.—Oste egunean ezkondu ziran emengo Zubilaga'taŕ Imanoie andereñoa ta Oria'ko Romo'taŕ Kerman jauna. Zorionak.

A-BI.

"Txirrita" zanari (G. B.)

Giputz kepiro "Txiŕita"
gaste kementsu pozkiŕi,
lora estuntza buruko
eŕi gustiai kantari.

Eskui-eskuan sagaŕdo txola
komo idera yaŕita
gastedijaren pozkaŕi
il aŕteraño Txiŕita.

Alai gogoa soña sendoki
adimen aŕgi ziatza.
atoŕ semien gentzaro;
eŕi maŕemin bijotza.

Atzeŕirako guda mutilik
ez emotaŕen Txiŕita,
il aŕteraño bakaŕ iraun dau
aukera onak itxiŕa.

Soñez bakaŕki gogoz orokin
euzko-erara loraki,
ludi ontako bixitza
amaŕu yatzu edeŕki.

Oŕ goyetako lorategijan
itxon apuŕ bat patxaraz,
gogoz baturik abes dezagun
emen beyan leiz euzkeraz.

GARATE'TAŔ J. M.

Autuka-mautuka

¡BAŔDINTASUNA!

Oyu auxe entzuten dogu. ¡Baŕdintasuna! Geuri, be, atsegiten yaku, olantxe ba zapata baŕijak, traje ona, mai obia-eta euki al-ixango doguz-ta. Blum jauna, France'ko sosolistoen buru danarengana guaz. Beŕogetamaŕ miloi inguruko domuba dauko. Loire-onduan etxe edeŕ bat; Itxaseŕtz Urdiña'n udurija.

Bere etxian saŕtu gara. Sedaz ko batea ta arabiñaŕ zapatakaz dago. Bere landolea XIII'gaŕen Koldobika'ren arabera egiña. Burdo'ko ardaua gustaten yako (Geuri, be) eta mai onaren auŕian begijak ñirñir dagijoe.

—Gabaz etxetik urteten zara edo?

—Gitxiian. Operara juaten nazanian!

Ia, ba, Blum jauna, baŕdintasuna gura dogu. Sosolistuak ezkaranaŕen, be.

VIGO'KO LISKAŔA

Iru euzko-langile ontxijetatik jaurti dabez. ¿Zegaiik? Euretariko batek Karmel'go Miren Neskutza'ren irudija oetokijan ipiñi ebalako. C. N. T.'ko basatijak eztabe irudi deunik ikusi gura!

Baña euzko-langile on-on oŕein egiñak eztautso poztasunik emon "La Gaceta del Norte,,'ri. ¡Iru gaxo oŕeitzaz tautik eztau idatzi, Katoliku ixena erabiliko dau gero! Oŕ eŕijetan bixi diran abadiak-eta noiz konturatuko dira izpaŕingi ori dala katolikuen etsairik goŕijena.

TXAPEL-OKEŔ

Auŕerantzian Txapel-okeŕ auŕeratuten yakunian, itaundu biaŕ-ixango dautsogu: baña benetakua zara gero? Prieto'k esan eus kun Ecija'k karabiñeru jantzita ebiiela kontrabandista bat. Orain geyago, be, jakin dogu.

Zaragoza'ko ezkeŕtaŕ goŕijak beŕeun jantzi egin dabez. Txapel-okeŕen jantzijak! Matxinadaren bat gertuten ei-dabiltz eta oŕetarako Txapel-okeŕen jantzijak egiten dabez.

C. N. T.'ko moŕoskuak eukiko daben itxurea!

ZIKOITZA

Bilbao onetan emakume aberats bat ezagutzen dogu. Eŕegetaŕa txatez da eta abeŕtzalien kaltez edozenbat itz esan daroian. Lengo egun batez etxe beratan bixi dan mutiko abeŕtzale bati dei-egin eutson:

—Gastetxu, juan zakidaz Udaletxera ta auxe egin egistazu.

—Arin egin biaŕekua ete-dozu?

—Bai, arin-arin. Txakuŕ-txikiko zubiz igaro zadi.

Eta gure emakumiak sakelera eskubak daruaz. Txakuŕ nagusijak baño eztauz ateraten.

—Ara, ba, kanbijorik eztaukot eta gero emongo dantzut ordaña!

Eta gure gastetxubak erantzun eutson: Ixan, be, eŕegetaŕ batek elei itxi ain eŕez bere eŕegia!

GOROZIKA

JAYAK.—Igaro zan igandian Abeŕi-Eguna zala ta, Gorozika'n be jai alai eta pozgaŕiak egin ziran Uri Buru Batzaŕa'ren agindu eta egitaripian. Goxeko bederatzi erdietan notin asko zala eliz inguruan kalejira alai eta bikain bat egin zan euzko-ikuŕiña buru-zala txistularien soñu alayak lagunduta.

Amaŕetan, jaupa nagusia entzuten poz aundiakin auŕkitu giñan, elixa notiñez beterik ikusita; eta alan ikusirik, iruditu yaten Gorozika'ko abeŕtzaliak, gure Irakasle Sabin'en jaŕaliari gustiz zintzuak dirala. Euzko-abeŕtzaliak, beti, baña gero Goiko Jaunaren aginduetatik aldendu-barik Jaŕai olan, Gorozika'ko abeŕtzaliak eta Abeŕia'ren azkatasuna elduko da, eta lasteŕ ala be. Jaupa nagusi-ostian, Uri Buru-Batzaŕak aukeratu ebazan lez, egin ziren aŕte-lokost batza, lasteŕketa eta abaŕ, jai gustizko pozgaŕiak eŕi ontako gastetxuen omenez aokeratuta ziranak.

Eberdiko amabi - terdietan bazkari alai eta edeŕ bat eginzan Batzokian, notin azkogaz inguratuta; beran ondoren Uri-Buru-Batzaŕeko lendakariak egin eban itzaldi edeŕa. Gustiz txalotua izan zan bere itzaldiaren omenez.

Aŕatsaldian, eliazixunak amaŕu ondoren, euzko-eŕomeri alai ta edeŕ bat egin zan eliz-ondoan iluntzera aŕte.

ABEŔI DOMURAKO DIRUBA. — Poz aundiakaz, Gorozika'ko Uri Buru-Batzaŕak, eskeŕak emoten deutzuez Abeŕi-domurako diruba emon zenduen gustiol, lengo urtetako baño asko geyago batu dala-ta. Gora Gorozika'ko abeŕtzaliak.

DEIA.—Eŕi onetako U.-B.-B. izenez eta idazki onen bitaŕtez, abeŕtzale diran eta abeŕtzale eztiran gustiei, entzun idazki onen bitaŕtez egiten yatzuen dei au.

Danok ondo ezagututen dozue "Urgoso" deritxuen basetxeko, Atutxa'taŕ Kepa, mutil gastea.

Alan ba, gustiok dakizue beran zoritxaŕezko "ankie" dala ta eztala zenbat naigabe igaro daben. Ba orain artekuak eztira ezer. Orain osagileak agindu deutso zorijoneko anka ori ebagi egin biaŕ yakola. Gorozikaŕ gustiok ondo be ondo dakizue, Jaungoikuak alan gura izanik, ainbat urtian gexorik aurkitzen yakozela bere aŕa-amak mutil gaste oni. Sendi edo famili au onetara ikusi ta, zuen biotzak eztotzue agindu-ten lagundutia abeŕtzale zintzo oni? Nik uste dot bayetz eta baŕa Gorozika'ko U. B.-B.'ak be. Origaitik aŕtu dau erabagi au.

"Suscrisiño" edo diruba batzia abeŕtzale zintzo onen osagile lanak ordainduteko. Abeŕtzaliak, entzun. Diru apuŕ bat bialdu Gorozika'ko U. B.-B.'ri edo berak izentauta daukazan arazo onetako, Zenikazelaya'taŕ Iñaki, Etxeandia'taŕ Pantzezka edo Batzoki zaintzaleari.

U. B.-B.'ŕak zabalduten dau diru batza au 50 lauŕlekogaz.

Gero egunetan argitalduko dira emon dabenen izenak.

URONDOKOA.

SONDIKA

ABEŔI-EGUN JAYAK.—Eŕi onetan be, andikiro ospatu gendun egun andija.

Auŕegun edo "besperan" Sutzaŕa Munaŕiko-landan, ogetaka moŕosko inguru abestu ta dantzaketan, benetan gauza poliŕa eta atsegingaŕija; orduko Biribilketa alayak alde batetik bestera, eta azkenerako, "Aguŕ Jaunak" gure txistularijak jo ondoren. Irakuŕi eban gure jai onen edesti eta asmua euzkera jatoŕian Garai'taŕ Domeka, abeŕtzale zaŕak.

Igandian, Abeŕi-Egunez goxeko jaupa edo mesetan ainbat Jaunaŕtze batez be gustiz edeŕto 8'retan, bertan abestu abezan abesti samuŕak ikastolako umiek.

Amaika ta erdietan jaupa nagosija. Txadon bete-beterik zala, U.-B.-B. Epaikuntza, Gastedija Artezkari Batzkintza, E. A.-B., Ikastola-Batza'koak eta eŕi osua erdurik bertara.

Abestu zan Perosi'rena iñoz ez lez emeko Ertxadonan, abeŕtzale-talde batek eta gero ixen ziran Sondika'ko landa ospatsuben, ezpatadantzarijak eta auŕesku sariketia, ainbat notin ikuskari zala.

Gero, etoŕi gintzazan lez, baŕire biuŕtu gintzan Batzoki - aldera, eta emeko landan ikusi gindun ezkonduak eta ezkongayak euki eben "Soka-tirakea" ziñestu ezin leikian gaŕatz, irebasirik... ¡ezkonduak!.

Ondoren, batu giñan 40'en bat abeŕtzale bazkaŕan gure Batzoki edeŕian, eta an bai poza eta atsegiña, abesti, santzu eta goraka; jaupa emolia be berton zan, beronen ixenik eskinduen jakin baña bai Buruñurduna zala gastia eta napartaŕ abeŕtzalia, abots edeŕa eukela eta oso pozik geure aŕtian emoban aldija. ¡Aguŕ, Abea).

Eguraldija ezan lagun ixen gugaz eta oŕegatik aŕatsaldeko eŕomerija etzan ixan bieban andija baña jantzaketa edeŕak ixen ziran geure txistu-soñuan.

5'etan zabaldu yakiezan euzko-ikastoletako neska mutikuai oŕilaren 10'gn. ixan zan zenbaki sariketan irabazi ziran premijuak; Briz'taŕ Joseba eta Uriarte'taŕ Jone'k erakutsi euskuzan euren jakintza gayetako auŕerakuntzak, Beika'taŕ Gustaba'k irakuŕi eban EUZKADI'ko "Gayak" euzkerazko idazkaya eta txalo eta abestijakaz amaiz genduzan pozik gure jai andi edeŕak, esanik uŕengo urte aŕtian.

EZKONTZEA.—Eguraldi tzaŕa eta urte tzaŕa bilduŕez danak eztira, baña; lengo igandez entzun gendun Bilbao'taŕ Bitoren, gure mendigoxalien buruzagijaren lenengo ezkon - deya, Erandio'ko emakume lirain dan neskatila polita bategaz. Or yoazak, lagun Bitoren gure zorijonik gogotsubenak eta biximodu baŕi ortan ixan zadita osasun eta bakiaz, zorijontsuba.

Artxanda-Baŕea.

GALDAKANO

Ospe andijagaz egin ziran lenago igaro yakun larunbatean ta igandian Abeŕi-Eguna'ko euzko-jayak. Larunbataz San Anton txikeŕeko sugaŕak txistularijen biribilketak. Igandez biribilketak, jaupa nagusi abestuba, ezpatadantzarijak, edestaldijak. Aŕatsean pelota-jokaldijak auŕeskularijak ezpatadantzari ta gorularijak eta euzko-eŕomerija. Gustiz jai bikañak. Abeŕi-ogasunerako be ainbat txindi batu zan, piska bat igazko urtian baño gitxijago

EGURALDI TXAŔAK.—Euzko-lugiñak eŕukiŕi dagoz. Aurtengo eguraldijak eztauke amairik. Zenbat euri eta otz. Aldi zoritxaŕekuak igaro biaŕ dabez.

LAPUŔKETA BAT.—Lengo egun baten sartu ziran lapuŕak Bar Plazakoetxe deritxonean eta esan dauskubenez ogeiren bat lauŕleko eruan eben. Gomuzio'ko Altuna'taŕ Joseba'ri, be, olo batzuk ostu eutsezan.

Lenago, be, esan dogu olo-lapuŕok atrapatzia ezta gaitz, baña... eŕi onetaratuten diran txiñeŕi gustijen aŕtian be ezin dabez aŕapau. Txiñelak ixan barik, be, zerbait egingo geunkela-ta gagoz.

RASAKINA.